การจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน

โดย

นางสาวอัจฉริยะพัณห์ วงศ์วาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขากฎหมายอาญา
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ.2553

The power to arrest in money laundering offence

By

Miss Aschariyapun Wongwarn

A Thesis Submitted in Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Law

Criminal law

Faculty of Law

Thammasat University

2010

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวอัจฉริยะพัณห์ วงศ์วาร

เรื่อง

การจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2553

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนากุล)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ _____

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(อาจารย์ สุรศักดิ์ ตรีรัตน์ตระกูล)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(อาจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท)

บทคัดย่อ

การจับเป็นขั้นตอนเบื้องต้นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นการตัดสิทธิหรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินกระบวนพิจารณาทางอาญาต่อไป เจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจในการจับกุม คุมขังบุคคลใดๆ ได้ ต่อเมื่อมีกฎหมายของรัฐให้อำนาจ ซึ่งตามกฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38/1 เป็นกฎหมายพิเศษที่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เลขาธิการ รองเลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินได้ทั้งกรณีที่มีหมายจับและไม่มีหมายจับ

ตามกฎหมายดังกล่าวมีผลทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามความหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งมีอำนาจในการสืบสวนคดีอาญา และ มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฟอกเงินได้เองอันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในส่วนของมาตรการทางอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. สามารถเริ่มต้นดำเนินคดีได้เองไม่ต้องรอการดำเนินการจากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีภารกิจมาก แต่ในทางกลับกันการที่กฎหมายฟอกเงินให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน เป็นการที่ออกบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นการกระทบต่อเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ล้วนได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทั้งสิ้น การที่รัฐออกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอันเป็นการกระทบต่อ สิทธิเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐจึงต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ของรัฐและประโยชน์ของเอกชนแล้ว การออกกฎหมายอันมีกระทบสิทธิของประชาชนจะต้องทำเพื่อประโยชน์ที่สำคัญของรัฐจริง ๆ ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการที่รัฐออกกฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของประชาชนโดยไม่จำเป็น เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นการกระทำที่เป็นความผิดกฎหมายอาญาซึ่งโดยหลักพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่นี้แล้ว และถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและสังคมการที่กฎหมายฟอกเงินให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินไม่ได้ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหมดอำนาจจับผู้ทำความผิดฟอกเงิน

ในกฎหมายฟอกเงินของในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศสไม่ได้มีกฎหมายพิเศษบัญญัติเรื่องอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ การพิจารณาเรื่องอำนาจจับผู้กระทำความผิดฟอกเงินจึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งได้วางหลักการใช้อำนาจจับของเจ้าหน้าที่รัฐเอาไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศสมีหน้าเพียงในการวิเคราะห์และตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรมต่าง ๆ และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ส่งต่อให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อใช้ในการสืบสวนปราบปรามจับกุมต่อไป อำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินจึงเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

จากการศึกษายังพบว่าการใช้อำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายฟอกเงินมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อจะขอให้ศาลออกหมายจับ ปัญหาเรื่องการเข้าค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นเพื่อจับผู้ต้องหาในที่รโหฐาน ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการแก้ไขกฎหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อทำการจับกุมบุคคลใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานฟอกเงินได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นและปัญหาประการสุดท้ายคือเรื่องการขาดประสบการณ์และทักษะในการทำงานด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งควรมีการจัดอบรมในหลักสูตรดังกล่าวให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

ประการสุดท้ายหากพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ไม่ปฏิบัติตามหลักกฎหมายในเรื่องการจับจะมีผลกระทบผลต่อตัวผู้ใช้อำนาจในการจับ ผู้ถูกจับและการดำเนินคดีอาญานั้นด้วย จึงควรมีมาตรการตรวจสอบภายการใช้อำนาจจับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง.

ABSTRACT

Arresting is an exercise in the primary stage of a justice process which eliminates rights of citizen by the state of authorities aiming to process further action in criminal law trial. The state officers exercise arresting and detention of person only when the state authorities provided. According to the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 article 38/1, this specific law provides authority to the Secretary General , the Deputy Secretary General and competent officials assigned in writing by the Secretary General to arrest the money laundering crime offender with or without notice of arresting.

According to the provided law, the Anti-Money Laundering officer possess exact status of authorized state officer or police officer possessing authority in investigating crime cases and auto-authority in arresting the money laundering crime offender providing more effectiveness in formulation of criminal justice in which the Anti-Money Laundering officer can take immediate action over the case while the police officer might be engaged with other duties. However, the immediate action of the Anti-Money Laundering officer in arresting the crime offender affects the right and liberty of individuals provided by the current Thai constitution.

By providing the law which affects rights and liberty of citizen, the state requires to limit their exercises only when it is necessary and weighs between benefit of state and benefit of individuals. The state adopts law which affects right of the citizen only when prominent benefit of the state is foreseeable otherwise the mentioned law will unnecessarily limit rights and liberty of the citizen. Money laundering offense is considered as an offense under criminal law and the police officer has authority and duty; moreover, it is regarded as a main institution in providing law and order to citizen and society. Therefore, the Act providing the power of seizing to the Anti-Money Laundering officer does not lessen the power of the police officer or the state authorities in seizing predicative money laundering crime offender.

According to the United State and French law, there is no specific law describing power in arresting money laundering crime offender, the authority of arresting refers to the provision under the constitution and the formulation of criminal law which the power of the state officer is described. In addition, concerned organizations in anti-money laundering either in United States of America and France only act upon the duties of analyzing and investigating documentation and transferring the analyzed information to the police officer for further process leading to seizing. To sum up, the power in arresting belongs to the police.

This research discovers the power in arresting the money laundering offender confronting several problems and difficulties i.e. problem in evidence collecting by the officer in order to call for a arresting notice from court and problem in invasion one's property without notify by the officer. The researcher suggests an amendment in the law providing the Anti-Money Laundering officer the right of intrusion into properties or vehicles to arrest predicative criminal without notification. Finally, lacking of experiences and skills in investigating and seizing, this could be amended by offering training courses to the officer.

Finally, unless the anti-money laundering officer exercises their duties in accordance with the principle of the law, arresting will affect all parties involved including the state officer, criminal and the criminal law practice. Therefore, domestic audit on utilizing power of arresting the anti-money laundering officer is recommended.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ เป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา ให้โอกาส ให้ความช่วยเหลือ และตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียนจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุลที่ให้ความกรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านสุรศักดิ์ ตรีรัตน์ตระกูล และดร.ปกป้อง ศรีสนิท ที่ให้ความกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทุกท่านได้ให้คำแนะนำ ให้โอกาส และคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุก ๆ ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณพันตำรวจเอกยุทธบูล ดิสสะมาน อดีตเลขาธิการ ปปง. ที่ได้ให้โอกาสผู้เขียนได้เข้ามาทำงานในสำนักงาน ปปง. เพื่อนๆ พี่ๆ สำนักงาน ปปง. ทุกท่านที่มีส่วนร่วมสนับสนุน ช่วยเหลือในการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้กำลังใจ และผลักดันผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จ

วิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจจะสำเร็จลงได้หากผู้เขียนไม่ได้รับกำลังใจสนับสนุนจนเกิดความมานะพากเพียรจากบิดา มารดา และทุกๆคนในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณไพศาล ทุ่งมีผล ซึ่งคอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนผ่านพ้นได้ด้วยดีเสมอมา

นางสาวอัจฉริยะพัณห์ วงศ์วาร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ..... (1)

กิตติกรรมประกาศ..... (5)

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา..... 4

1.3.สมมติฐานการศึกษา..... 5

1.4 ขอบเขตการศึกษา..... 6

1.5.วิธีการศึกษา..... 6

1.6 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ..... 6

2 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและแนวความคิด
เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในเรื่องการจับ..... 8

2.1 รูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา..... 8

2.2.1 การดำเนินคดีแบบคุ้มครองสิทธิ..... 10

2.2.2 การดำเนินคดีแบบควบคุมอาชญากรรม..... 11

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในเรื่องการจับ..... 13

2.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยทั่วไป..... 13

2.2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ตามทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ (The Natural Law Theory)..... 16

2.2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล
ตามทฤษฎีกฎหมายบ้านเมือง (The Positive Law Theory) 20

2.2.2 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในเรื่องการจับตาม
ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948..... 22
2.2.3 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในเรื่องการจับในประเทศไทย..... 27
2.2.3.1 วิวัฒนาการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในประเทศไทย..... 27
2.2.3.2 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในเรื่องการจับตาม
รัฐธรรมนูญไทย..... 31
2.2.3.3 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในเรื่องการจับตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา..... 39

3 การจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน..... 46
3.1 ความหมายของคำว่า "จับ" 48
3.2 การจับกุมผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายไทย..... 53
3.2.1 การจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา 53
3.2.1.1ผู้มีอำนาจจับ..... 53
3.2.1.2 การจับโดยมีหมายจับ..... 58
3.2.1.3 การจับโดยไม่มีหมายจับ..... 67
3.2.1.4 ข้อจำกัดในการจับ..... 74
3.2.1.5 วิธีปฏิบัติในการจับ..... 80
3.2.1.6 การควบคุม..... 85
3.2.2 การจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542..... 87
3.2.2.1 ผู้มีอำนาจจับ..... 90
3.2.2.2 การจับโดยมีหมายจับ..... 93
3.2.2.3 การจับโดยไม่มีหมายจับ..... 99
3.2.2.4 ข้อจำกัดในการจับ..... 101
3.2.2.5 วิธีปฏิบัติในการจับกุม..... 103
3.2.2.6 การควบคุม..... 105